

Van achter- naar voorkant

1 De fysische structuur: de Alfa voor elke ruimtelijke ontwikkeling

Het fysisch systeem en de landschappelijke structuur leveren levensnoodzakelijke diensten voor ons welzijn. De fysische, ecologische, landbouwkundige en landschappelijke logica's moeten het uitgangspunt vormen voor elk kwalitatief ontwerp en dito ontwikkelingen. Overheden brengen daarom best de nodige expertises samen, zodat de open ruimte haar ecosysteemdiensten kan blijven leveren.

2 Hou op met open ruimte te consumeren

Open ruimte aansnijden voor residentiële, commerciële of infrastructurele ingrepen kan nog enkel indien elders bebouwde of verharde ruimte terug op een kwaliteitsvolle manier wordt opengemaakt.

3 Elke opdracht is goed om meer ruimte 'open' te maken

Lokale overheden moeten erover waken dat in elk project harde én zachte functies op een evenwichtige manier naar waarde worden geschat. Dat kan via goede projectprogramma's en opdrachten, het aanstellen van multidisciplinaire teams en door erover te waken dat bij concrete besluitvorming de open ruimte niet wordt opgeofferd aan andere ruimtelijke claims.

4 Maak een plan dat voeten in de aarde heeft

Maak een ontwerp dat rekening houdt met bestemming, inrichting, beheer en nazorg. Daarvoor dienen ook afspraken gemaakt te worden over samenwerking met lokale actoren. Elk lokaal project kan overigens verder uitgroeien tot een stapsteen in een water-, klimaat-, infrastructuur- of natuurverhaal op grotere schaal.

5 Open ruimte is kostbaar én berekenbaar

De nabijheid van water en parken levert maatschappelijke baten en doet grond- en vastgoedprijzen stijgen. Een kosten-batenanalyse van een ruimtelijk plan kan dan ook niet zonder de verrekening van ecosysteemdiensten en een biodiversiteitstoets. Een constructieve planning zorgt voor een faire verdeling van lusten en lasten, helpt uitzoeken wie wil betalen voor geleverde diensten en zoekt mee naar actoren die openruimte-ontwikkelingen willen faciliteren en financieren. Overheden zijn hier aan zet door gronden op te kopen, in te richten en te beheren. Belangrijk daarbij is dat ze burgerinitiatieven zoals *community supported agriculture*, zelfplukboerderijen, gemeenschappelijk beheerde natuurplekjes stimuleren en ondersteunen.

6 Omarm creatieve vrijbuiters

Het is aan de overheid om experimenteerruimte te creëren waar lokale creatievelingen nieuwe openruimteconcepten kunnen uittesten. Hoe kunnen wijsheid, openheid en vista's ook in een bebouwde omgeving een plek krijgen? Kan nieuwe wildernis met minder inrichtings- en beheerskosten interessante plekken opleveren? Open ruimte kan verrassen en nodigt uit tot exploratie. Lokale overheden hebben daarbij de taak om geschikte plekken aan te bieden met zo weinig mogelijk (juridische, financiële) drempels, waar een flexibel kader en (praktische) ondersteuning worden aangeboden.

